

Gabriel, Jiří

[Martin, Gerhard Marcel. Hautnah Amerika: profane und religiöse Erfahrungen]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. B, Řada filozofická.
1977-1978, vol. 26-27, iss. B24-25, pp. 110-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/107403>

Access Date: 23. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Ve třetí kapitole se autor snaží podepřít a zdůvodnit správnost základních východisek pravděpodobnostní teorie a poukázat na nedostatky a chyby východisek, z nichž vychází klasická interpretace podmiňovacích vět. Upozorňuje hlavně na to, že klasická interpretace neodpovídá různým, intuitivně evidentním pragmatickým požadavkům, které v procesu konkrétní lidské činnosti (resp. při jejím plánování) klademe na úsudky s podmiňovacími větami.

V poslední čtvrté kapitole E. W. Adams analyzuje kontrafaktuální podmiňovací věty tvaru „Kdyby A, pak B“. I při této analýze uplatňuje preferované pravděpodobnostní hledisko a zkoumá vztah mezi pravděpodobnostmi kontrafaktuálních vět „Kdyby A, pak B“ a podmiňovacích vět „Když A, pak B“. Dále ověřuje dosah a nosnost předložené pravděpodobnostní interpretace podmiňovacích vět v teorii explanace, dispozičních pojmů a přírodních zákonů.

Adamsova kniha je nepochybně zajímavým a podnětným příspěvkem k logické analýze podmiňovacích vět. Zaujme hlavně ty, kdož kladou důraz na pragmatickou stránku analýzy. Jelikož kromě elementárních znalostí z počtu pravděpodobnosti nepředpokládá u čtenáře žádnou speciální přípravu, bude přístupná širokému okruhu čtenářů. Určitě zaujme nejen logiky, ale i filozofy, lingvisty a odborníky, kteří se zabývají aplikací počtu pravděpodobnosti.

Jan Stěpán

Gerhard Marcel Martin: Hautnah Amerika. Profane und religiöse Erfahrungen. Ch. Kaiser Verlag (Kaiser Traktate 24), München 1977, 95 s.

Charakter edice Kaiserových malých traktátů dobře naznačuje titul jejího prvního svazku, výběru z Bonhoefferových meditací: *Treue zur Welt*. Bonhoeffer, podobně jako další dosavadní autoři edice – J. Moltmann, H. Gollwitzer, E. Jüngel aj., nechápou náboženství jen jako záležitost jednotlivých lidí hledajících odpověď na otázku své vlastní existence a spásy, ale uvažují o něm z hlediska situace a potřeb celé společnosti. Jak poznamenává i Moltmannův žák G. M. Martin: „Bůh není bohem mým, ale naším.“ Proto sem dobře zapadá také knížka Martinova, výpověď o jeho profánních i náboženských zkušenostech z jednoročního pobytu ve Spojených státech.

V řadě krátkých kapitol nám autor charakterizuje své dojmy z tamějších měst, krajiny, životního stylu lidí. O náboženských zkušenostech Martinových se v první části knihy (*Východní pobřeží*) dovídáme z pasáží líčících jeho setkání s harlemskými baptisty, brooklynskými buddhisty, se stoupenci tzv. černé teologie (na shromážděních v newyorském Union Theological Seminary přednášel profesor James Cone o dialektice teologie a života), s lidmi Guru Maharaje Ji; čteme zde však i popis Riverside Church, dvacetiposchoďového domu pojatého jako „totale Umgebungs“, klášterního muzea ve Fort Tryon Park (Manhattan) aj. V druhé části knížky (*Západní pobřeží*) jsou z tohoto hlediska nejzajímavější kapitoly o autorově pobytu v kalifornském terapeutickém zařízení v Esalen (především kapitola o esalenském náboženství).

Martin se obvykle nepouští do teoretických analýz svých zkušeností a dojmů: jeho styl připomíná spíše fotografa, který chce své vidění a poznání skutečností vyjádřit sérií jedinečných záběrů. Pokud však jde o to nejpodstatnější: O Martinových pocitech z New Yorku vypovídá např. jeho poznámka v kapitole Beckett im Central Park: „Co jsem dosud viděl (z Becketta) na scéně, v New Yorku je triviální skutečností... Beckett není absurdní, je realistický.“ A v konfrontaci s celkovým dojmem z Ameriky píše pak v závěrečné kapitole (Zurück II) o krajině mezi Bruselem a Tübingen: „Das ganze Land ist eine gute Stube.“

Jiří Gabriel